

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 512/2021
14.10.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божицара Вујичића, председника већа, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., коју заступа пуномоћник Ђорђе Илић, адвокат из ..., против туженог „ФРИКОМ“ д.о.о. са седиштем у Београду, чији је законски заступник ББ, а пуномоћник Невена Веселиновић, адвокат из ..., ради утврђења дискриминације, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3373/20 од 25.11.2020. године, у седници већа одржаној дана 14.10.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3373/20 од 25.11.2020. године.

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев тужиле за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Чачку П1 бр. 3/20 од 30.07.2020. године усвојен је тужбени захтев тужиле АА из ... и утврђено да је тужилци недоношењем и необјављивањем одлуке директора туженог о давању стамбеног зајма, односно стана у закуп из члана 31. Правилника о решавању стамбених потреба запослених „Фриком“ д.о.о. број ... од ...2003. године повређено начело једнаких права и обавеза, чиме је извршена дискриминација тужиле, као запослене код туженог; обавезан је тужени да тужилци, на име трошкова парничног поступка, исплати износ од 62.300,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3373/20 од 25.11.2020. године преиначена је пресуда Вишег суда у Чачку П1 бр. 3/20 од 30.07.2020. године тако што је одбијен тужбени захтев тужиле, као неоснован и обавезана тужилца да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 190.500,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилца је благовремено изјавила ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. Закона о парничном поступку која је учињена пред другостепеним судом.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11...18/20), па је утврдио да ревизија тужиље није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Такође, нема ни битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 8. ЗПП, на коју се у ревизији посебно указује, јер је, супротно наводима ревизије, другостепени суд правилно применио члан 8. наведеног Закона и на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа засебно, свих доказа као целине и на основу резултата целокупног поступка одлучио по свом уверењу које ће чињенице да узме као доказане, а слободно судијско уверење се не може побијати ни жалбом ни ревизијом.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је запослена код туженог и пријавила се на оглас за подношење пријаве ради утврђивања реда првенства за решавање стамбених потреба од ...2018. године, а уз пријаву је приложила тражену документацију. Тужиља је бодована по основу Правилника за решавање стамбених потреба туженог. Одредбом члана 31. став 1. тог Правилника предвиђено је да на основу редоследа утврђеног у листи реда првенства, на предлог Комисије за стамбене односе, директор друштва доноси одлуку о давању стамбеног зајма запосленима, односно стана у закуп, а ставом 2. је предвиђено да је одлука директора коначна и да се објављује на огласним таблама друштва, док је ставом 3. предвиђено да против одлуке директора запослени има право да покрене поступак пред надлежним судом у року од 15 дана од дана пријема одлуке. Појединачна одлука да се тужиљи не додели стамбени зајам није достављена тужиљи, док су појединачне одлуке достављане лицима којима је одобрен стамбени зајам, због чега је тужиља онемогућена да користи правни лек против ове одлуке и да покрене поступак пред надлежним судом у року који предвиђа Правилник. Међутим, тужиља је могла на основу редоследа ранг листе да закључи да ли је добила стамбени зајам.

Имајући у виду овако утврђено чињенично стање, првостепени суд је закључио да је тужени извршио дискриминацију пропуштањем да тужиљи достави одлуку, јер је неоправдано направљена разлика између тужиље на једној страни, као лица које није добило стамбени зајам и лица којима је стамбени зајам одобрен, а ради се о запосленима који су поднели пријаве на оглас поводом одлуке за утврђивање реда првенства за решавање стамбених потреба. На тај начин тужиља је стављена у неповољнији положај у односу на друге учеснике.

Другостепени суд је оценио да је првостепена пресуда донета уз погрешну примену материјалног права, и то одредбе члана 2. став 1. Закона о забрани дискриминације („Службени гласник РС“ број 22/09), те да тужиља у поступку није учинила вероватним да је у односу према њој код туженог дошло до било каквог неоправданог прављења разлике или неједнаког поступања, због неког њеног личног својства, односно да се тужиљи недоношењем и недостављањем појединачне одлуке да јој се не додели стамбени зајам, ускраћују права због неког њеног личног својства. У поступку је утврђена чињеница да су појединачне одлуке достављане лицима којима је одобрен стамбени зајам, док осталим запосленима код туженог (па ни тужиљи) који су се пријавили на оглас за подношење пријаве ради утврђивања реда првенства за решавање стамбених потреба, појединачна одлука о исходу конкурса ради утврђивања

реда првенства за решавање стамбених потреба није донета, па самим тим није ни достављена, те самим тим у одсуству доказа о испуњености наведене основне карактеристике дискриминације поступање туженог према тужили не представља радњу дискриминације и не може се окарактерисати као дискриминаторско понашање.

Врховни касациони суд сматра да је другостепени суд, на утврђено чињенично стање, правилно применио материјално право (о чему ревизијски суд води рачуна по службеној дужности у смислу члана 408. ЗП), а разлоге за одлуку другостепеног суда у свему прихвата и Врховни касациони суд.

Заштита од дискриминације представља право личности загарантовано Уставом Републике Србије (члан 21.) и Европском конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода (члан 1. Протокола 12. уз Европску конвенцију), а од 07.04.2009. године и Законом о забрани дискриминације („Службени гласник РС“ број 22/2009).

У смислу члана 2. тачка 1. Закона о забрани дискриминације, дискриминација и дискриминаторско поступање представља свако неоправдано прављење разлике или неједнако поступање, односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давање првенства), у односу на лице или групе, на отворен или прикривен начин, а који се заснива претпостављеним личним својствима по било ком основу (раси, држављанству, националној или верској припадности, језику, политичким убеђењима, полу...).

Одредбом члана 5. истог Закона прописано је да су облици дискриминације непосредна и посредна дискриминација, а одредбе члана 6. и 7. истог Закона дефинишу непосредну и посредну дискриминацију као стављање лица (или групе лица) у неповољнији положај због његовог (односно њиховог) личног својства, што се може чинити на различите начине – актом, радњом или пропуштањем.

Одредбом члана 8. истог Закона прописано је да повреда начела једнаких права и обавеза постоји ако се лицу или групи лица, због његовог односно њиховог личног својства, неоправдано ускраћују права и слободе или намећу обавезе које се у истој или сличној ситуацији не ускраћују или не намећу другом лицу или групи лица, ако су циљ или последица предузетих мера неоправдани, као и ако не постоји сразмера између предузетих мера и циља који се овим мерама остварује.

Одредбом члана 17. став 1. истог Закона прописано је да дискриминација у пружању јавних услуга постоји ако правно или физичко лице, у оквиру своје делатности, односно занимања, на основу личног својства лица или групе лица, одбије пружање услуге, за пружање услуге тражи испуњење услова који се не траже од других лица или групе лица, односно ако у пружању услуга неоправдано омогући првенство другом лицу или групи лица.

Из наведених законских одредби произлази да је за утврђење дискриминације, односно дискриминаторског поступања потребно да се лице које тражи заштиту налази у упоредивој или битно сличној ситуацији у односу на друго лице у односу на које сматра да је дискриминисано, да је прављење разлике неоправдано и да је везано за неко лично својство дискриминисаног лица, а да уколико се лице које тражи судску заштиту не налази у таквој ситуацији, дискриминације нема, па самим тим нема ни повреде права личности дискриминаторским поступањем.

У конкретном случају, за усвајање тужбеног захтева било је потребно доказати да тужени због неког личног својства тужиље није доставио одлуку о томе да тужиља није одобрен стамбени зајам, односно да је за достављање такве одлуке тражио испуњење услова које није тражио од других лица, којима такође није доставио одлуку да им је одобрен стамбени зајам.

Тужиља изведеним доказима у поступку није доказала ову чињеницу. Наиме, тужиља није због неког њеног личног својства стављена у различит положај у односу на друга лица – запослене код туженог, којима такође није одобрен стамбени зајам, што указује да тужиља није дискриминисана у односу на остала лица којима није одобрен стамбени зајам, а нарочито имајући у виду да тужиља није доказала због ког њеног личног својства је тужени направио разлику или неједнако поступао у односу на друга лица која су са тужиљом била у истом положају.

Наводи ревизије којима се указује на питање могућности правног средства које је тужиља могла да употреби против одлуке да јој зајам није одобрен нису од утицаја на другачију одлуку, с обзиром да је у овој правној ствари одлучивано о питању дискриминације тужиље, односно дискриминаторском понашању туженог у односу на тужиљу, које тужиља није доказала, имајући у виду наведене законске одредбе.

Врховни касациони суд је ценио и остале наводе изјављене ревизије, којима се не доводи у сумњу правилност и законитост побијане одлуке, због чега ти наводи нису посебно образложени.

Трошкови поступка представљају споредно потраживање због чега Врховни касациони суд није образлагао наводе ревизије који се односе на трошкове поступка, јер у том делу ревизија не би била дозвољена.

Тужиља у ревизијском поступку није успела, па јој не припада право на трошкове ревизијског поступка које је тражила и определила, у смислу члана 153. и 154. ЗПП.

Из наведених разлога одлучено је као у изреци пресуде, на основу члана 414. став 1. и члана 165. Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија
Божидар Вујичић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић